

UNE PRODUCTION FRENCH à LA CARTE

FRENCH

Listen more to speak better

TO GO

EPISODE 23: LET'S COMPOST!

שלום לכם, מאזינים נאמנים ומאזינים של יום אחד (או ערב). אם הקשבתם לפרק הקודם, אתם יודעים שההפרק שאתם מקשיבים לו כעת נקבע למעשה לשבוע שעבר. אבל, המזל עשה את שלו (זה אומר שמהוה שלא תכננתי גרם להשלכות חיוביות - עבורכם). אני מסבירה.

רציתי לדבר אתכם על אקולוגיה, וליתר דיוק על אשפה, זה אומר מה שאנחנו זורקים לפח. אולם השבוע אספתי את הדלי שלי ושקיות נייר הקראפט שלי למערכת הקומפוסט השכונתית החדשה. אני יודעת שאני יודעת, זה הרבה מידע בבת אחת, אז בואו נחזור לתחילת הסיפור.

Bonjour à vous, fidèles auditeurs et auditeurs d'un jour (ou d'un soir). Si vous avez écouté le précédent épisode, vous savez que celui que vous écoutez aujourd'hui était en réalité prévu pour la semaine dernière. Mais en fait, le hasard a bien fait les choses (ça veut dire que quelque chose que je n'avais pas prévu a en fait eu des conséquences positives - pour vous). Je vous explique.

Je voulais vous parler d'écologie, et plus précisément des déchets, ça veut dire ce que l'on jette à la poubelle. Or, cette semaine, j'ai récupéré mon seau et mes sacs en papier kraft pour le nouveau système de compost du quartier. Je sais je sais, ca fait beaucoup

d'informations d'un coup, alors reprenons au début de l'histoire.

הבן שלי לודו (קיצור של לודוביק) מסתדר טוב מאוד עם החבר שלי פרד, זה שגר בשטרסבורג. ולפני... קצת יותר משבועיים, פרד ארגן טיול של יומיים בווז', רכס הרים הממוקם באלזס. RANDO הוא קיצור של "RANDONNEE", שהוא טיול ספורטיבי בהרים. בתחילה התוכנית הייתה לצאת לטיול לבד עם ילדיו, ולבסוף, הוא הזמין את לודוביק להצטרף אליהם ולודו היה מאושר במיוחד.

אז, אם לעשות את זה קצר (זה אומר לספר סיפור מהר יותר), היה להם סוף שבוע ממש טוב ולודו היה שמח מאוד. אבל הוא גם אמר לי שהם התקוממו (ECOEURE כאן במובן של "מתקומם") כי כשהגיעו לאגם בהרים - ששכחתי את שמו, סליחה - הם ראו שמטיילים אחרים לפניהם עזבו את המקום מלוכלך מאוד. הם הכניסו חלק מהפסולת שלהם (פסולת, זה מה שאתה זורק לאחר השימוש בו, כך למשל שאריות מארוחה, ניירות ישנים וכו') ... אז, באו נחזור לסיפור. הם הכניסו חלק מהפסולת לשקיות אשפה, אך מכיוון שלא מצאו פח אשפה - ברור שאין פח אשפה באמצע הטבע! ... הם השאירו את שקי האשפה כך. בצד השביל. בערמה. זאת אומרת, אנו יכולים לדמיין שזו הייתה ערימה קטנה נחמדה בהתחלה כי ברור שחיות קרעו את הפלסטיק והיה זבל בכל מקום!

בקיצור, בנסיעה בין התחנה - לשם הלכתי לאסוף את לודו בשובו - לבין הבית, הוא המשיך לקלל ("לתת שמות" זו דרך אחרת לומר "לקלל", תוך מתן שמות מאוד מגוחכים, שליליים כלפי מישהו) ... לקלל את המטיילים האלה בגלל המעשה שלהם כמו, אבל גם בגלל טיפשותם. האם באמת חשובה שהאחראי על איסוף אשפה ילך שעתים בהרים כדי לאסוף את הזבל שלהם? אה... כן, הנה, עוד מילה אחת להגיד אותו דבר: אשפה, זבל. זה אותו הדבר.

Mon fils Ludo (c'est le diminutif de Ludovic) s'entend très bien avec mon copain Fred, celui qui habite à Strasbourg. Et il y a maintenant... un peu plus de deux semaines, Fred a organisé une rando de deux jours dans les Vosges, un massif montagneux (de montagnes) situé en Alsace. Une rando, c'est le diminutif de "randonnée", qui est une promenade sportive en montagne. Au départ, le programme était de partir en rando seul avec ses enfants, et finalement, il a invité Ludovic à les rejoindre et Ludo était super content.

Donc, pour faire court (ça veut dire pour raconter une histoire plus rapidement), ils ont passé un très bon week-end et Ludo était vraiment content. Mais il m'a aussi dit qu'ils avaient été écoeurés (ici au sens de "indignés", "révoltés") parce qu'en arrivant à un lac en montagne - dont j'ai oublié le nom, excusez-moi - ils ont vu que d'autres promeneurs avant eux avaient laissé l'endroit très sale. Ils avaient mis une partie de leurs déchets (un déchet, c'est ce qu'on jette après l'avoir utilisé, donc par exemple les restes d'un repas, des vieux papiers etc)... Donc, je reprends. Ils avaient mis une partie de leurs déchets dans des sacs-poubelle, mais comme ils n'ont pas trouvé de poubelle - évidemment, il n'y a pas de poubelle en pleine nature !... Ils ont laissé les sacs-poubelle comme ça. Sur le bord du chemin. En tas. Enfin, on peut imaginer que c'était un joli petit tas au départ parce qu'évidemment des animaux ont déchiré le plastique et il y en avait de partout !

Bref, sur le trajet entre la gare - où j'étais allé récupérer Ludo à son retour - et la maison, il n'a pas arrêté de traiter de tous les noms (c'est une autre façon de dire "insulter", donner des noms très péjoratifs, négatifs à quelqu'un)... d'insulter donc ces promeneurs à cause de leur geste bien sûr, mais aussi pour leur stupidité. Est-ce qu'ils pensaient vraiment qu'un éboueur (un éboueur, c'est une personne qui est chargée du ramassage des déchets) allait

ובדרך כלל, POUBELLE (פח האשפה) היא המקום אליו אנו זורקים את הפסולת, המיכל, הדלי, אבל לפעמים, בשיחות יומיומיות, לא ברור אם זה המיכל או התוכן (מה שנמצא בו). זה נכון שלרוב אנחנו אומרים, "אתה יכול לזרוק את POUBELLE? אתה יכול להוציא את POUBELLE? ואילו בפועל אנו זורקים רק את שקית הניילון עם מה שיש בפנים.

faire deux heures de marche en montagne pour venir chercher leurs ordures ? Ah oui, tiens, encore un mot pour dire la même chose : les déchets, les ordures. C'est la même chose. Et normalement, la poubelle c'est là où l'on jette les déchets, donc le contenant, le seau, mais parfois, dans les conversations au quotidien, ce n'est pas clair si c'est le contenant ou le contenu (ce qui est à l'intérieur). C'est vrai qu'on dit souvent "Tu peux jeter la poubelle ? Tu peux sortir la poubelle ? Alors que concrètement on ne jette que le sac plastique avec ce qu'il y a à l'intérieur.

בואו נחזור לסיפור שלנו התאכזבתי כמו לודו מהתנהגותם של המטיילים, גם אם אמרתי לעצמי: לפחות הם שמו את הפסולת בשקית זבל ולא השאירו הכל ככה! (LAISSER EN PLAN זה אומר לעזוב, להשאיר במקום).

Pour en revenir à notre histoire, j'étais aussi déçue que Ludo du comportement des promeneurs, même si je me disais intérieurement : c'est déjà pas mal qu'ils aient mis leurs déchets dans un sac-poubelle et pas tout laissé comme ça en plan ! (laisser en plan, encore une expression - cela veut dire laisser sur place, abandonner).

סיפור זה היה לב הדיונים בין פרד ללודו, במיוחד מכיוון שפרד קשור מאוד ל"אקולוגיה", "שימור הסביבה" וכו' וכו'. זה אומר שהוא מאוד מתעניין בזה ושהוא חושב שזה מאוד חשוב. בביתו הכל מאורגן היטב למיון פסולת. מיון פסולת הוא הפרדת סוגי הפסולת השונים כדי לאפשר מיחזור. אז הוא שם את כל מה שעשוי מזכוכית בארגז עץ, במרפסת שלו, כשהארגז מלא, הוא הולך לזרוק את הבקבוקים והצנצנות לפח אשפה מיוחד כמה רחובות מביתו. יש לו ארגז נוסף שבו הוא שם את כל מה שהוא קרטון, נייר, עיתונים וכו'. ובמטבח שלו יש לו כמה פחי אשפה - אני מודה שאני תמיד הולכת לאיבוד, זה אומר שאני אף פעם לא יודעת לאן צריך לזרוק דבר כזה וכזה. אבל בשבילו זה מאוד פשוט. לפחות, זה הרושם שהוא נותן לי. הוא מקפיד מאוד לזרוק כל פסולת לפח המתאים, ואז כל פח במיכל הנכון ברחוב או בשכונה שלו. הוא גם מכיר את כל מרכזי המיחזור בעיר שלו (DECHETTERIE) הוא מקום ציבורי שבו אתה יכול - או חייב - לזרוק את כל מה שלא נאסף באופן קבוע): רהיטים, מכשירים אלקטרוניים אך גם מוצרים רעילים, צבע וכו' וכו'. בקיצור, הוא מודע לכל זה.

Cette histoire a été au cœur des discussions entre Fred et Ludo, surtout que Fred est très branché "écologie", "respect de l'environnement" etc etc. Ça veut dire que ça l'intéresse beaucoup et qu'il trouve ça très important. Chez lui, tout est bien organisé pour le tri des déchets. Le tri des déchets, ou trier les déchets, c'est séparer les différentes sortes de déchets pour permettre leur recyclage. Donc il met tout ce qui est en verre dans une cagette en bois, sur son balcon, et quand elle est pleine, il va jeter ces bouteilles et bocaux dans une poubelle spéciale à quelques rues de chez lui. Il a une autre cagette ou il met tout ce qui est carton, papier, journaux etc. Et dans sa cuisine, il a plusieurs poubelles - j'avoue que je m'y perds toujours, ça veut dire que je ne sais jamais ou je dois jeter telle ou telle chose. Mais pour lui, c'est très simple. En tous cas, c'est l'impression qu'il me donne. Et il fait bien attention de jeter chaque déchet dans la bonne poubelle, puis chaque poubelle dans le bon container dans sa rue ou son quartier. Il connaît aussi toutes les déchetteries de sa ville (une déchetterie, c'est un lieu public où on peut - ou on doit - jeter tout ce qui n'est pas ramassé

régulièrement) : les meubles, les appareils électroniques mais aussi les produits toxiques, peintures etc etc. Bref, il est bien au courant de tout cela.

לודו חזר הביתה ואמר לי ולבעלי שהוא רוצה להתחיל למיין פסולת בדירה שלנו. אז רגע, תבינו אותי נכון - אני שומעת אתכם! ... לודו הגיע עם הרעיונות הגדולים שלו, אבל זה לא אומר שלא התחלנו למיין לפני. בכל מקרה, חלק מהפסולת שלנו. זכוכית, למשל, אני זורקת אותה לאריזות זכוכית מזה שנים. הייתי משוכנעת גם שרוב האוכלוסייה זורקת את הזכוכית בנפרד. אבל בהתחשב בקמפיין החדש בעיר ליון, אני מניחה שטעיתי. עיריית ליון, כדי לעודד אנשים להפריד בקבוקי זכוכית משאר הפסולת, החליטה לתרום 3 אירו לליגה נגד סרטן עבור כל טון זכוכית שנאסף. הליגה נגד סרטן היא עמותה המטפלת באנשים הסובלים מסרטן. אוקיי, אז ברור שזו יוזמה מצוינת, זה רעיון טוב, אבל עדיין נראה לי חבל שהיינו צריכים להגיע לזה.

Ludo est rentré et nous a dit, à mon mari et à moi, qu'il aimerait mettre en place le tri des déchets dans notre appartement. Alors, qu'on se comprenne bien - je vous vois venir !... Ludo est arrivé avec ses grandes idées, mais cela ne veut pas dire qu'on ne traitait pas déjà avant. En tous cas une partie de nos déchets. Le verre, par exemple, ça fait des années que je le jette dans les conteneurs à verre. J'étais d'ailleurs persuadée que la majorité de la population jetait séparément le verre. Mais vue la nouvelle campagne de la ville de Lyon, je suppose que je m'étais trompée. La municipalité de Lyon, pour encourager les gens à séparer les bouteilles en verre du reste des déchets, a décidé de verser 3 euros à la Ligue contre le cancer pour chaque tonne de verre collectée. La ligue contre le cancer, c'est une association qui s'occupe des personnes qui ont un cancer. Bon, alors, évidemment, c'est une belle initiative, c'est une bonne idée, mais je trouve quand même dommage qu'on soit obligé d'en arriver là.

אתם זוכרים את הביטוי שהשתמשתי בו ממש בתחילת הפרק הזה? המזל עושה את שלו. ולמה אמרתי את זה? כי, תארו לעצמכם שהעיר ליון הקימה בשכונה שלנו מבחן, מעין ניסוי באיסוף פסולת מזון (ממה שאנו אוכלים, לפיכך) ליצירת קומפוסט. ומתי? בול עכשיו. השבוע! כן כן. ביום רביעי, בני הלך לאסוף את הציוד שהפיץ בית העירייה, והנה אנו חמושים כעת בדלי קטן נחמד (7 ליטר) ובשקיות נייר קראפט (אתם יודעים, זה נייר חום חזק למדי שבו אנו משתמשים לארוז דברים). בקיצור. הרעיון, כפי שהסביר לי לודו, כולו נרגש מההרפתקה החדשה הזו, הוא להכניס את שקית הקראפט לדלי, לזרוק את שאריות כל ארוחה, וכאשר הדלי מלא, נזרוק את תכולת הדלי (כך הפסולת עם השקית) במה שהם כינו פחי קומפוסט. זאת אומרת, פח הקומפוסט הקרוב ביותר הוא בכל זאת שני רחובות מאתנו!

Est-ce que vous vous rappelez de l'expression que j'ai utilisée au tout début de cet épisode ? Le hasard a bien fait les choses. Et pourquoi est-ce que j'ai dit ça ? Parce que, figurez-vous (ça veut dire "imaginez) que la ville de Lyon a mis en place un test dans notre quartier, une sorte d'expérimentation de collecte des déchets alimentaires (de ce qu'on mange, donc) pour créer du compost. Et quand ? Et bien, là. Cette semaine ! Oui, oui. Mercredi, mon fils est allé récupérer le matériel distribué par la mairie, et nous voilà maintenant armés d'un joli petit seau (7 litres) et de sacs en papier kraft (vous savez, c'est du papier marron assez fort qu'on utilise pour emballer des choses). Bref. L'idée, comme me l'a expliqué Ludo, tout excité par cette nouvelle aventure, c'est de mettre le sac en kraft dans le seau, d'y jeter les restes de chaque repas, et quand le seau est plein,

on va jeter le contenu du seau (donc les déchets avec le sac) dans ce qu'ils ont appelé des bornes à compost. Enfin, la plus proche est quand même à deux rues de chez nous !

אז, אפרירי, למה לא? אני די בעניין (זה אומר שאני רוצה לנסות). וחשבתי שזה יהיה קל מאוד, אבל למעשה לא הכל נכנס לקומפוסט, אז בכל פעם שאני מרוקנת צלחת אני תוהה לאן לזרוק את זה או את זה ... אומרים בחוברת הקטנה שמגיעה עם הדלי שכל פסולת מאוכל מתקבלת. הקליפות כמובן (זה מה שנשאר כשאתה מקלף ירק או פרי, כשאתה מסיר את "הקליפה" ממנו), את קליפות ביצים (יש לרסק לחתיכות קטנות), את טחון הקפה (זו אבקת הקפה נשאר כאשר הכנת קפה פילטר או שחור למשל)... כל זה - בסדר. שקיות התה? כמובן, תגיד לי! אבל היזהרו, בלי הסיכה (זה הדבר המתכתי הקטן שמחבר את השקית).

אני ממשיכה. שאריות ארוחות? ... כן, אבל לא הכל. וכאן הבעיה. איך למיין? איך באמת יודעים מה להכניס לדלי ומה לא? שאריות לחם? כן, אבל רטוב. מגבות נייר? כן. פרחים? כן. פירות הדר (כלומר לימונים, תפוזים, אשכוליות וכו')? כן, אבל לא הרבה, כי זה חומצי. קליפת אבוקדו? לא מומלץ כי זה קשה מדי. שאריות בשר ודגים? כן, אבל בכמויות קטנות. שום? כן, אבל בכמויות קטנות מאוד. אז מי יכול להגדיר לי "כמויות קטנות" ו"כמויות קטנות מאוד"?

מכיוון שהייתי קצת (די הרבה) מבולבלת, התקשרתי לפרד ליעוץ. הוא אמר לי: "אין בעיה, שימי את כל שאריות הארוחות שלך!" וכשסיפרתי לו על קליפות התפוז, שאריות הדגים, שאריות הגבינה, הוא גמגם (BALBUTIER), זה אומר להגיד משהו בצורה לא ברורה, מהססת): "אה ... כן ... אה ... טוב ... טוב ... לא הכל כמו זה. את חייבת למיין. עשיתי פרצוף (FAIRE LA MOUE) זה לעשות פרצוף, לעשות

Alors, a priori, pourquoi pas ! Je suis plutôt partante (ça veut dire que j'ai envie d'essayer). Et je croyais que ce serait très facile, mais en fait, tout ne rentre pas dans le compost, donc à chaque fois que je vide une assiette, je me demande où jeter ça ou ça... Ils disent dans la petite brochure qui vient avec le seau que tous les déchets alimentaires sont acceptés. Les épluchures bien sur (c'est ce qui reste quand on épluche un légume ou un fruit, quand on lui enlève la "peau"), les coquilles d'oeufs (à écraser en petits morceaux), le marc de café (c'est la poudre de café qui reste quand on a fait un café filtre ou turc par exemple),... Tout ça d'accord. Les sachets de thé ? Bien sûr me direz-vous ! Mais attention, sans l'agrafe (c'est le petit truc métallique qui permet d'attacher le sachet).

Je continue. Les restes de repas ?...Oui, mais pas tout. Et c'est là que le problème se pose. Comment trier ? Comment réellement savoir ce qu'on peut mettre dans le seau ou pas ? Des restes de pain ? Oui, mais humides. Des essuie-tout, des serviettes en papier ? Oui. Les fleurs ? Oui. Les agrumes (c'est-à-dire les citrons, les oranges, les pamplemousses etc) ? Oui, mais pas en grande quantité, pas beaucoup, parce que c'est acide. La peau d'avocat ? Pas top parce que c'est trop dur. Les restes de viande et de poisson ? Oui, mais en petites quantités. Les produits laitiers ? Oui mais en petites quantités. L'ail ? Oui mais en TOUTES petites quantités. Bon, qui peut me définir "petites quantités" et "toutes petites quantités"?

Comme j'étais un peu (beaucoup) perdue, j'ai appelé Fred pour avoir ses conseils. Il m'a dit : "pas de problèmes, mets tous tes restes de repas !" Et quand je lui ai parlé des peaux d'orange, des restes de poisson, des restes de fromages, il a balbutié (balbutier, ça veut dire prononcer quelque chose de manière pas claire, hésitante) : "Ah... oui... heu... enfin... pas tout comme ça. Il faut trier." J'ai fait la moue (faire la moue c'est faire une grimace,

תנועה עם הפה כשאתה לא מאושר). ואז הצעתי לו כך. "אתה יודע מה, פרד? אני מזמינה אותך לסוף השבוע הקרוב אלינו. בוא לבלות קצת בעיר היפה שלנו ליון. בוא ליהנות מהארוחות הטעימות של פרנק (בעלי מבשל ממש טוב). ובתמורה, תספר לנו בסוף כל ארוחה מה אני יכולה להכניס לדלי היפה לקומפוסט. מתאים? הוא ענה "מתאים".

faire un mouvement avec sa bouche quand on n'est pas content). Et puis je lui ai fait une proposition. "Tu sais quoi, Fred ? Je t'invite à passer le week-end prochain chez nous. Viens un peu dans notre belle ville de Lyon. Viens donc te régaler des bons petits plats de Franck (mon mari cuisine super bien). Et en échange, tu nous diras à la fin de chaque repas ce que je peux mettre dans le joli bio-seau pour le compost. Ça marche ? Il m'a répondu "Ça marche".

אוקיי, עכשיו אני רק צריכה לספר לשאר בני המשפחה, ובעיקר לבעלי פרנק ולבת שלי (שלא ממש מחוברים לזה) שזהו, בבית, הגיעה המהפכה האקולוגית!

Bon, maintenant, il faut juste que j'aille annoncer au reste de la famille, et plus particulièrement à mon mari Franck et à ma fille (qui ne sont pas vraiment branchés dessus) que ça y est, à la maison, c'est la révolution écologique !

***

עכשיו נחזור לכמה מילים וביטויים חדשים בהם השתמשתי בפרק זה.

***

Reprenons maintenant quelques mots nouveaux et expressions que j'ai utilisés dans cet épisode.

נתחיל בלהזכיר את המילים השונות כדי לבטא את מה שאנו זורקים כשאיננו זקוקים לו יותר: זבל, אשפה, פסולת (ORDURE, DECHETS) לרוב ברבים) POUBELLE (פח אשפה), גם אם פח האשפה הוא המיכל. כאן מכניסים הפסולת.

Commençons par rappeler les différents mots pour exprimer ce que l'on jette quand on n'en a plus besoin : un déchet, une ordure (souvent utilisé au pluriel) et une poubelle, même si la poubelle est le contenant. C'est là où on met les déchets.

ETRE ECOEURE

זה אומר להיות מואס, בכעס, להתקומם. נהוג לומר שאתה כועס לאחר שראיתי משהו שהוא לא נורמלי. לודו התקומם כשראה שאנשים השאירו את האשפה שלהם ליד האגם.

Être écoeuré

Ça veut dire être dégoûté, indigné, révolté. On l'utilise pour dire qu'on est en colère après avoir vu quelque chose qui n'est pas normal.

Ludo a été écoeuré quand il a vu que des gens avaient laissé leurs déchets à côté du lac.

להיות בעניין של זה אומר שאתה מאוד מתעניין במשהו, כאשר אתה מתלהב משהו. פרד מאוד בעד באקולוגיה.

Être branché - et puis un nom

Ça veut dire qu'on est très intéressé par quelque chose, quand on est passionné de quelque chose.

Fred est très branché écologie.

להיות מוכן למשהו זה אומר להיות מוכן לעשות משהו, לקבל את ההצעה של מישהו בהנאה והתלהבות.

Être partant ou partante

Ça veut dire être prêt à faire quelque chose, accepter la proposition de quelqu'un avec plaisir et enthousiasme.

אני מוכנה לנסות למיין פסולת מזון בבית.

Je suis partante pour tenter le tri des déchets alimentaires chez moi.

לתאר לעצמך

Se figurer

אתם תשמעו את הפועל הזה רק בציווי:
Figurez-vous, figure-toi! זה כמו "תתאר לעצמך,
תאמין לי או לא".
תארו לעצמכם שהעיר ליון הקימה ניסוי השבוע!

Vous entendrez ce verbe seulement à l'impératif : Figurez-vous, figure-toi ! C'est un peu comme "imagine, crois-moi ou pas".
Figurez-vous que la ville de Lyon a mis en place une expérimentation cette semaine !

זהו, סיימנו להיום. אני מקווה שהיה לכם מעניין, או יותר טוב, שגרמתי לכם לרצות למיין את האשפה שלכם אם עדיין לא התחלתם. חוץ מזה, הייתי רוצה לדעת מה קורה אצלכם! אתם מקשיבים לי מהרבה מדינות בעולם. האם מיון פסולת הוא חובה אצלכם? ספרו לי על החוויה שלכם בהערות (בצרפתית כמובן!).

Voilà, c'est fini pour aujourd'hui. J'espère que je vous ai amusé ou, encore mieux, que je vous ai donné envie de trier vos déchets si vous ne le faites pas déjà.
D'ailleurs, j'aimerais bien savoir comment ça se passe chez vous ! Vous m'écoutez dans beaucoup de pays différents. Est-ce que le tri des déchets est obligatoire chez vous ? Parlez-moi de votre propre expérience dans les commentaires (en français bien sûr !).

Crédits : Les podcasts French to Go sont une production French à la carte - Delphine Woda - frenchcarte@gmail.com

Creative Commons Attribution - NonCommercial - NoDerivatives 4.0 International License